Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anuncĭurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr 22
Inserate maĭ primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl M. Dukes. A. Oppelik, J. Dannebergˈ în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 8 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 172. Braşovŭ, Mercurĭ 1 (13) Augustŭ 1890.

Braşovŭ, 31 Iulie st. v.

Cu tóte obiecţiunile, verbale nu-i vorbă, ridicate de Rusia prin ambasadorulŭ sĕŭ din Constantinopolŭ, d. de Nelidof, şi cu tóte protestele Serbiei şi Greciei făcute prin trimişii lorŭ plenipotenţiarĭ din capitala Turciei în contra înfiinţării episcopatului bulgarŭ în Macedonia, Pórta a înmânatŭ exarhului bulgarŭ beratele, prin carĭ se instituescŭ trei episcopĭ bulgarĭ în Ueskŭb, Köprülü şi Ochrida.

Faptulŭ înfiinţării episcopatului bulgarŭ în Macedonia a făcutŭ sânge rĕu în Rusia, mai alesŭ după nesuccesulŭ paşilorŭ întreprinşĭ de ambasadorulŭ rusŭ în acéstă cestiune. Dér mai multŭ, a reînviatŭ rivalitatea dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ, care a şi provocatŭ în dilele aceste o demonstraţiă în capitala Serbiei în contra Bulgarilorŭ.

E vorba de meetingulŭ macedo-sêrbescŭ, ce s'a ţinutŭ în Belgradŭ. In acestŭ meetingŭ s'a accentuatŭ tendinţa Bulgarilorŭ de a desnaţionalisa şi a nimici elementulŭ sêrbescŭ din provinciile turcescĭ europene, contopindu'lŭ în elementulŭ tartaro-bulgarŭ; au fostŭ numiţĭ Bulgariĭ „tiranĭ", în contra cărora trebue sĕ lupte Sêrbii cu risiculu vieţii. S'au mai acusatŭ autorităţile turcescĭ, că persecută elementulŭ sêrbescŭ şi Bulgarii că au făcutŭ pactŭ cu propagandiştii catolicĭ şi protestanţĭ.

Nu putemŭ sci, întru câtŭ aceste acusărĭ suntŭ temeinice, pentru-că în nicĭ unŭ raportŭ alŭ diarelorŭ despre decursulŭ meetingului nu vedemŭ sĕ fi citatŭ vorbitorii fapte, care sĕ adeverescă acusaţiunile ridicate în contra Bulgarilorŭ şi autorităţilorŭ turcescĭ.

Deocamdată putemŭ semnala scirea, ce ni-o împărtăşesce „Pol. Corr.", că guvernulŭ sêrbescŭ s'a şi adresatŭ cătră Patriarchulŭ ecumenicŭ din Constantinopolŭ, însărcinându-lŭ sĕ numescă episcopĭ sêrbescĭ în Macedonia.

Ceea ce dă o deosebită însemnătate meetingŭ, este telegrama ce s'a trimisŭ Ţarului Rusiei, făcêndu-se apelŭ la puternica sa protecţiune.

Ce atitudine va lua Rusia în acéstă cestiune, când i-se cere ajutorulŭ din partea Serbo-Macedonenilorŭ invocându-se politica ei tradiţională de a fi „protectórea credinţei şi a ortodoxiei", e greu de spusŭ în acestŭ momentŭ; dér atâta se póte dice, că cestiunea acésta va produce negreşitŭ în Rusia ferbere, care ar puté sili pe Ţarulŭ sĕ iasă din reserva de până acum. Scimŭ din trecutŭ, că Ţarii Rusiei n'au rĕmasŭ surdĭ, când s'a făcutŭ apelŭ de cătră popórele dela Balcanĭ la protecţia şi ajutorulŭ lorŭ.

De aceea nu trebue sĕ ne prindă mirarea, că Pórta e órecum îngrijată de resultatulŭ finalŭ, la care ar puté duce cestiunea instituirei episcopilorŭ bulgarĭ în Macedonia.

Astfelŭ o telegramă din Constantinopolŭ ne spune, că îndată după trimiterea beratelorŭ şi contrarŭ sfaturilorŭ ce i-le-au datŭ unele puterĭ, Pórta a adresatŭ la Petersburg o telegramă, motivândŭ darea beratelorŭ cu aceea, că cestiunea lorŭ e o cestiune curatŭ internă şi că Pórta n'a fostŭ influinţată nicĭ de nota bulgară dela 16 Iunie, nicĭ de tripla alianţă şi de Anglia, ci hotărîrea sa de a le da e anterióră notei bulgare şi de altmintrelea aceste berate au fostŭ cerute altă-dată chiar de Rusia. Pórta esprimă speranţa, că raporturile dintre Rusia şi Turcia nu vorŭ fi turburate din causa acésta.

Décă e adevĕratŭ, că Pórta a adresatŭ guvernului rusŭ o asemenea telegramă, atuncĭ ea a sĕvêrşitŭ o mare greşélă şi părerea generală în Constantinopolŭ e, că prin asemenea paşĭ mai multŭ îşĭ strică. Căcĭ décă darea beratelorŭ e o cestiune interióră, nu e nevoiă de a motiva, orĭ mai bine disŭ de a se scusa înaintea unei puterĭ streine de mĕsurile ce le ia unŭ guvernŭ în interesulŭ liniştei şi păcii interne.

Scusele Porţii vorŭ încuraja guvernulŭ din Petersburg şi în locŭ de bune raporturĭ se potŭ nasce încordărĭ, care potŭ fi fatale pentru pacea şi liniştea, de care e atâta nevoiă în Peninsula balcanică.

DIN AFARĂ.

Cestiunea armenă.

Patriarchulŭ ortodoxŭ armenŭ Khoran Aşikian, în contra căruia au fostŭ îndreptate demonstraţiile din dilele trecute în biserica patriarchală din Kum-Kapu, şĭ-a datŭ demisiunea în mânile marelui vizirŭ Kiamil-paşa. Patriarchulŭ îşĭ motivéză hotărîrea sa de a demisiona cu aceea, că oţĕrîrea poporului armenŭ a ajunsŭ unŭ punctŭ, care'i reduce la zero influinţa sa şi'lŭ împedecă d'a esercita vr'o autoritate, din care causă elŭ nu mai póte lua asupră'şĭ nicĭ o responsabilitate. Patriarchulŭ a rugatŭ pe marele vizirŭ se'i presinte Sultanului petiţia sa de demissionare, dér marele vizirŭ a cerutŭ patriarchului sĕ schimbe forma petiţiei, deórece, cum e compusă în terminĭ de gravamine, nu i-o póte presenta Sultanului. Patriarchulŭ a refusatŭ orĭ-ce schimbare şi'i trimise vizirului vorbă, că décă nu'i presintă Sultanului cererea sa, va găsi alte mijlóce, sĕ i-o înmâneze. Atuncĭ Kiamil-paşa trimise petiţia la palatŭ. Până acum nu s'a primitŭ demisiunea patriarchului. Peste totŭ, cestiunea armenă îi pricinuesce Porţii necontenitŭ perplexităţĭ.

Episcopii bulgari în Macedonia.

Beratele pentru episcopii bulgarĭ nou instituiţĭ în Macedonia, carĭ vorŭ avé reşedinţa în Ueskŭb, Ochrida şi Köprülü, au fostŭ înmânate Exarchului bulgarŭ din partea Porţii, cu tóte obiecţiunile făcute de Rusia, Serbia şi Grecia în contra acestei instituirĭ. Deodată cu scirea acésta despre înmânarea beratelorŭ, se anunţă din capitala bulgară şi demisiunea Patriarchului ecumenicŭ, probabilŭ că din causa resolvării cestiunei episcopatului bulgarŭ în Macedonia în favórea cererei guvernului bulgarŭ, în contra cărei resolvărĭ protestase şi Patriarchulŭ.

„Frontŭ cătră Franţa."

Sub acestŭ titlu a apărutŭ în Amsterdam, sub pseudonimulŭ „Aldegonde", o broşură, care e chemată a dovedi, că *guvernulŭ Ţerilorŭ de josŭ* n'ar puté face altceva mai bunŭ, decâtŭ *sĕ se alăture* câtŭ se póte mai curêndŭ *la alianţa triplă.* Pentru alianţa cu Germania aduce autorulŭ următórele motive:

Germania e'nrudită cu noi, cu poporulŭ germanŭ ne potrivimŭ mai multŭ în năravurĭ, în caracterŭ şi în modulŭ de a privi viéţa, şi multe din cele mai însemnate interese germane mergŭ paralelŭ cu ale nóstre... *A mai mări încă puterea triplei alianţe póte fi numai onorificŭ pentru Ţĕrile de josŭ.* Poporulŭ nostru şi guvernulŭ nostru trebue decĭ sĕ declare cinstitŭ şi sincerŭ, fără reservă şi bărbătesce, cu inimă deschisă, *că în rĕsboiulŭ celŭ apropiatŭ vremŭ se'mpărţimŭ cu poporulŭ germanŭ înruditŭ cu noi suferinţa şi bucuria.* Prin acésta primimŭ garanţiă, că învingêndŭ Europa centrală, independenţa nóstră rĕmâne neatinsă; dér totodată lucrămŭ la realisarea unui scopŭ mare, şi anume, la împedecarea unei năvălirĭ panslaviste în Europa, adecă a năvălirei barbariei în Europa... Mergêndŭ Germania mână'n mână cu Ţĕrile de josŭ, o altă urmare va fi, că *operaţiunile francese trebue sĕ se restrîngă pe teritoriu francesŭ* şi deciderea pe unŭ câmpŭ de bătaiă va fi în Franţa nordică orĭ în Belgia. Atuncĭ e în totŭ casulŭ cu neputinţă ca, precum de obiceiu se admite aci, îndată după isbucnirea rĕsboiului sĕ se concentreze o armată francesă în partea ostică dela Nordbrabant. In scurtŭ, prin alianţa nóstră cursulŭ evenimentelorŭ s'ar regula în modŭ naturalŭ şi forte avantagiosŭ pentru noi.

SCIRILE DILEI.

Procesulŭ de pressă alŭ „Gazetei Transilvaniei". Directorulŭ şi redactorulŭ responsabilŭ alŭ fóiei nóstre, *Dr. Aurel*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Şórecii din Hameln.

Originea, nascerea şi aparinţa multorŭ popóre pe scena lumei istorice de comunŭ se vede a fi învĕlită în óre-care mitŭ, legendă şi poveste. De sigurŭ pentru aceea, că *pe acelŭ timpŭ* de formaţiune în rassă şi ginte — séu în statŭ — *omŭ nefiindŭ*, înţelegemŭ omŭ contimporanŭ, care anumitŭ sĕ fi scrisŭ istoria acelui poporŭ séu rassă, posteritatea mai dincóce, în lipsa unei istorii de pe acelŭ timpŭ, a fostŭ împinsă a scorni câte şi mai câte poveştĭ, unele mai absurde ca altele, cu privire la acelŭ timpŭ străvechiu.

In ĕstŭ punctŭ de vedere, popórele cele mai de frunte, ce au trăitŭ orĭ trăiescŭ — întărescŭ aserţiunea de mai susŭ.

Grecii, Egiptenii, Galii şi Romanii, — apoi Ruşii, Slavii în genere; Arabii, Turcii ne dau destule fabule şi miturĭ, când începemŭ cu studiarea timpului lorŭ aşa disŭ eroicŭ.

Nu mai multŭ, chiar şi originea omului la multe popóră se arată rĕsfrântă în aşa disele tradiţiunĭ orĭ credinţe religióse naţionale.

Cum s'a formatŭ omulŭ, fiă-care poporŭ vechiu s'a cugetatŭ în dreptŭ sĕ ne spună: în resumatŭ, tóte admitŭ nascerea séu originea aceluia dela o Putere preesistentă şi mai perfectă decâtŭ dênsulŭ. Suntŭ însĕ acestea lipsite de spiritulŭ fabulei?

Cu ivirea creştinismului au cădutŭ însĕ acele fabule de creaţiune. Grecii şi Romanii le părăsiră; ei ca creştinĭ adoptară credinţa în creaţiunea omului după cum o spune Biblia...

Aşa cade şi minciuna în faţa adevĕrului istoricŭ.

Saşii din Ardélŭ, cu venirea lorŭ aicĭ — carea venire nu e din timpurile lui Noe, ci din timpurile forte apropiate ale istoriei lumescĭ — n'au pututŭ sĕ nu vină aci, fără a nu lăsa sĕ se dică şi despre a lorŭ *„apariţiune în acéstă ţéră"* o fabulă séu poveste destulŭ de comică şi bizară! Mitulŭ stă într'aceea, credêndu-se adecă, că Saşii au fostŭ aduşĭ de cutare *Spiritŭ* pe sub pămêntŭ cu cetera (lăuta) din ţĕrile Flandria şi Sacsonia, şi de odată numai s'au vĕdutŭ că iesŭ la ivélă în Transilvania!...

Unŭ poetŭ germanŭ, cu numele Iuliu Wolff, are o poemă, întitulată: *„Der Rattenfänger von Hameln"*. (Prindĕtorulŭ de şórecĭ dela Hameln.)

Veţĭ vedé, cum acéstă poemă tragicomică este o plămădélă a fabulei despre poporulŭ săsescŭ cu venirea sa aicĭ!

In „Rattenfänger din Hameln", nu e personificatŭ *în fondŭ* decâtŭ deulŭ naţionalŭ Odin (Oanh, Wondhank-Dunar) care conduce sufletele în o mare séu dealŭ, ce se închide peste ele, de nu mai potŭ eşi — după antica credinţă germană. In fluerulŭ musicantului e personificată puterea séu sborulŭ morţii, ce'lŭ face prin lume; şórecii suntŭ sufletele muritorilorŭ, deóre-ce pe cum Elinii personificau sufletulŭ prin vre-unŭ fluture, liliacŭ orĭ pasĕre, ĕstŭ modŭ personificau Germanii sufletulŭ prin *„unŭ şorece"*.

Eroulŭ acestui poemŭ alŭ lui Wolff este unŭ lăutarŭ, unŭ artistŭ, care se privia a avé puterea demonică séu a fostŭ chiar Demonulŭ, şi care poporaţiunei i-a făcutŭ multŭ bine, şi i-a făcutŭ multŭ rĕu. Intâiu mântuì comunitatea de şórecĭ, dér în urmă îi răpì copii.

„Doch nirgends gibt es in Archiv
Für Forscher was und Finder,
Als dass ein Peifer kam und rief
Die Ratten und die Kinder".

A fostŭ déră unŭ lăutarŭ cu spiritŭ, unŭ talentŭ musicalŭ şi nimica alta. Şi fantasia poporală l'a făcutŭ pe acesta sĕ sufere multe şi l'a făcutŭ obiectulŭ legendelorŭ uimitóre.

Cercaţĭ, ca sĕ vĕ asiguraţĭ cum dau talentele marĭ destulŭ materială întru inventarea de fabule şi miturĭ la deosebite popóre. Unŭ asemenea mitŭ are fericirea a purta la numele sĕu şi *Musicantulŭ din Hameln!*

Adecă poporulŭ l'a eternisatŭ în

Mureşianu, împreună cu colaboratorulŭ nostru *Traianŭ H. Popŭ*, au plecatŭ astădĭ la 3 óre d. a. cu trenulŭ acceleratŭ la Clușiu spre a se înfățișa, Joi, înaintea juriului din Clușiu, acusațĭ fiindŭ de cătră procurorulŭ reg. sup. din Têrgulŭ Mureșului pentru delictulŭ de agitare. Numițiĭ domnĭ vorŭ fi însoțițĭ dela stațiunea Feldióră de d-lŭ advocatŭ *Iosifŭ Romanŭ*, care vine dela Vălcele, și care a luatŭ asupra sa sarcina de apĕrătorŭ.

O surprindere neașteptată și din cele mai plăcute ni-au făcutŭ cu ocasiunea acésta bravii noștri frațĭ Românĭ din Brașovŭ și jurŭ. Aflândŭ timpulŭ plecării directorului și a colaboratorului nostru, s'au presentatŭ în biuroulŭ Redacțiunei nóstre înainte de amédĭ mai multe deputațiunĭ de cetățenĭ, precum și singuraticĭ cetățenĭ, poporŭ și inteligență, bărbațĭ și femei, carĭ li-au uratŭ călĕtoriă bună și curagiu în lupta pentru drepturile poporului românŭ, dicêndŭ, că *suferințele celorŭ ce pórtă acéstă grea luptă suntŭ suferințele întregului poporŭ românescŭ*. După amédĭ, la plecare, au fostŭ întêmpinațĭ înaintea Redacției de unŭ mare numĕrŭ de Românĭ, carĭ i-au însoțitŭ într'unŭ lungŭ șirŭ de trăsurĭ până la gară. La pornirea trenului, directorulŭ și colaboratorulŭ nostru au fostŭ urmațĭ de strigătele de „sĕ trăiéscă“ ale frațilorŭ Românĭ, carĭ erau adêncŭ emoționațĭ.

*
* *

Incetațĭ din viĕță. *Nicolae Orășanu*, scriitorulŭ satiricŭ plinŭ de talentŭ, a încetatŭ din viĕță în sĕptĕmâna trecută în Bucurescĭ în vêrstă de vr'o 56 anĭ. „Tințarulŭ“, „Nichipercea“, „Spiridușŭ“, „Draculŭ“, suntŭ numele diarelorŭ umoristice, în care Orășanu a descrisŭ moravurile timpului după regenerare și a biciuitŭ cu o vervă și spiritŭ fără sémĕnŭ pĕcatele societății și ale guvernelorŭ. Elŭ a fostŭ de mai multe-orĭ închisŭ pentru scrierile sale — Nuvelistulŭ *Leonŭ Negruzzi*, fratele d-lui Iacobŭ Negruzzi, directorulŭ „Convorbirilorŭ literare“, a încetatŭ din viĕță în dilele trecute la moșia se Trifeștĭ din România. Leonŭ Negruzzi a fostŭ unulŭ din cei mai bunĭ nuvelișĭ românĭ.

*
* *

Stuparŭ românŭ premiatŭ la esposițiunea din Viena. Ni-se scrie: După cum cetescŭ în „Magyar Méh“ și „Méhészeti Lapok“ din Budapesta și în „Méhészeti Közlöny“ din Clușiu, d-lŭ *Augustinŭ Deganŭ*, învĕțătorŭ diriginte grănițerescŭ din Vețelŭ, a obținutŭ din partea juriu lui dela esposițiunea din Viena, care s'a deschisŭ în Maiu și se va încheia cu finea lui Septemvre a. c., diplomă de recunoscință și 2 galbenĭ împeriali pentru obiectele espuse din ramulŭ stupăritului. Acestŭ învĕțătorŭ a edatŭ și unŭ manualŭ sub titlulŭ: „Cursŭ de stupăritŭ“, pe care-lŭ laudă multŭ foile de specialitate maghiare. Cetindŭ prefața acestui opŭ, ne convingemŭ, că d-lŭ Br. Ursu de Margine a întrodusŭ stupăritulŭ raționalŭ la școlele grănițerescĭ și se vede, că acestŭ bărbatŭ a ajutatŭ pe d-lŭ Deganŭ la perfecționarea sa în stupăritŭ. Servéscă acésta de avisŭ altorŭ autoritățĭ școlare române și d-lorŭ învĕțătorĭ românĭ! — *Georgiu Munteanu.*

*
* *

O datină creștinéscă. Ni-se scrie: Intre poporulŭ românŭ din jurulŭ Reghinului esiste acea laudabilă datină, că cu ocasiunea têrgului, mai cu sémă de véră, mulțime de femei cară apă prin orașŭ și la têrgŭ, adăpândŭ în cinste pe cei însetațĭ în credința, că o facŭ acésta pentru odihna sufletelorŭ celorŭ repausațĭ. Lucru întru adevĕrŭ creștinescŭ. In apropierea locului unde se ține têrgulŭ nu se află nicĭ fântână, nicĭ apă curgĕtóre, și câte mii de ómenĭ nu'șĭ alină astfeliu setea în căldurile tropice de acum!

*
* *

Seceriṣulŭ în părțile Hațegului, după cum se scrie de acolo, s'a terminatŭ, dândŭ o recoltă pe deplinŭ mulțămitóre. Cucuruḍulŭ însĕ, care este articululŭ principalŭ pentru acelŭ ținutŭ, e în periculŭ de a se usca cu totulŭ din causa secetei. Viile, pe unde n'au fostŭ bătute de ghiață, asemenea promitŭ recoltă îmbelșugată, însĕ numai déca seceta nu va dura multŭ.

*
* *

Camera advocațilorŭ din Alba-Iulia aduce la cunoscință publică, că sentința de sub Nr. 80 din anulŭ 1890 a eșitŭ din vigóre și advocatulŭ *Nicolae Barbu* este reintegratŭ în esercițiulŭ funcțiunei sale de advocatŭ.

*
* *

Desființarea banilorŭ de colegii. S'a publicatŭ dispozițiunea luată de ministrulŭ Csaky, că din anulŭ școlarŭ 1890/91 încependŭ se desființéză la universitatea din Pesta banii de colegii și se prescrie o taxă de instrucțiune de 30 fl. pe semestru pentru fiă-care ascultătorŭ ordinarŭ dela univesitate. Léfa profesorilorŭ se va mări în modŭ corĕspundĕtorŭ.

*
* *

Prinsŭ de tâlharĭ. Se scrie din Constantinopolŭ, că ambasadorulŭ austro-ungarŭ baronulŭ Calice a cerutŭ dela Pórtă în numele inginerului din Ungaria, Felix de Lerson, o despăgubire de 1000 punțĭ turcescĭ. Cu ocasiunea acésta o scrisóre a lui Lerson cătră unŭ prietinŭ alŭ sĕu ne împărtășesce următórele: „Sunt fórte bolnavŭ, scrie Lerson, nervosŭ și cu deosebire la gâtŭ am durerĭ înțepătóre. Nu trebue sĕ uițĭ, că bravulŭ căpitanŭ de hoțĭ Hassan, mĭ-a luatŭ în tótă regula mĕsura capului meu. La întrebarea mea, că de ce este așa de pofțitorŭ de sânge, îmĭ rĕspunse: „Acésta la mine e cestiune de principiu. Décă vĕ dau vre-unuia din voi drumulŭ, fără banĭ de rĕscumpĕrare, atuncĭ toțĭ s'ar văieta că suntŭ săracĭ, și vorŭ voi sĕ fiă pușĭ în libertate pe de géba. Cine nu plătesce în decursŭ de optŭ dile — aceluia josŭ capulŭ. Acesta este principiulŭ meu și ómenii 'lŭ cunoscŭ. De aceea totŭdéuna ei trimitŭ banii la timpulŭ hotărîtŭ.“ ...Fórte plăcutŭ, nu e așa? Salutŭ pe toțĭ amicii din Pesta și cu tóte *pățaniile mele interesante*, dorescŭ sĕ fiu acolo. La revedere!“

*
* *

Cumpĕrare de caĭ. Consulatulŭ generalŭ austro-ungarŭ din Sofia aduce la cunoscință, că guvernulŭ bulgarŭ doresce sĕ cumpere 530 cai pentru armată și adecă 100 pentru oficerĭ, 250 pentru cavaleriă și 180 pentru artileriă. Primirea definitivă a cailorŭ va fi în Sofia. Ofertele conținêndŭ indicarea timpului de furnisare, precum și prețulŭ și modalitățile vinderei, se vorŭ așterne până în 22 Augustŭ n. ministerului bulgarŭ de rĕsboiu, unde se potŭ vedé și singuraticele condițiunĭ.

*
* *

O sinucidere abia a 4-a óră indeplinită. Ni-se împărtășesce de lângă Reghinŭ, că în comuna săséscă Dedratŭ din apropierea Reghinului, în diua de 1-a Aug. a. c. unŭ tinerŭ cu numele Ioanŭ Olirgă, care trăia în relațiunĭ neiertate cu femeia unui Sasŭ de acolo, dojenitŭ fiindŭ atâtŭ dênsulŭ, câtŭ și amanta-sa din partea rudeniilorŭ, ca sĕ se lase de acestŭ modŭ de viĕță desfrênată, după-ce acésta li-se părŭ amêndurora cu greu a-o face, se hotărîră ca sĕ móră împreună. Eșĭ decĭ Olirgă înarmatŭ cu revolverŭ dimpreună cu amantă-sa afară din satŭ și aci descărcă două glónțe asupra ei, în urma cărora acésta și murĭ îndată. Olirgă neavêndŭ acum curagiulŭ ca și dênsulŭ sĕ'șĭ stingă viĕța prin glonțŭ, se hotărî a se înneca în apă. Acéstă încercare însĕ nu i succese, cacĭ sciindŭ înota, eĭ érășĭ întregŭ la țĕrmure. Ajunsŭ aci, îĭ veni în gândŭ totușĭ sĕ cerce cu revolverulŭ. Slobodi unŭ glonțŭ în peptŭ, dér nu se nimerĭ bine. Se luă decĭ numai în cămașă, curgêndu-i sângele pĕrĕu din rana, ce șĭ-o causase cu glonțulŭ, și merse într'o grădină, unde cu o cărpă se spênḍură de crénga unui prunŭ. Nicĭ acésta nu-i succese, căcĭ se rupse crénga tocmai când era sĕ'șĭ de ultima rĕsuflare. In fine merse la stăpânulŭ sĕu și punêndŭ mâna pe unŭ ștrĕngŭ, cu ajutorulŭ acestuia se spênḍură a doua óră în staululŭ vitelorŭ, succedêndu'i acum a-șĭ duce în denire planulŭ sĕu condamnabilŭ.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Bazna, 30 Iulie s. v. 1890.

Când cine-va voiesce a cunósce bine obiceiurile unei națiunĭ, nu trebue sĕ se mărginéscă a cerceta numai câteva orașe și sate prin care trece, și chiar aci numai o singură pătură a populațiunii, ci este necesarŭ a străbate, de este posibilŭ, de susŭ până josŭ prin diferitele straturĭ din carĭ e compusă omenirea. Numai astfelŭ, și fiindŭ cu multă ateuțiune la tóte, îșĭ va puté câștiga adevĕrate cunoscințe de totŭ ce doresce, și nu va cădé în pĕcatulŭ descrierei false, cum facŭ mulțĭ călĕtorĭ, carĭ îșĭ formézá ideia dintr'o singură privire superficială și adesea înșelătóre. De câte-orĭ chiar cei mai dibacĭ ómenĭ nu se înșélă condușĭ fiindŭ numai după aparența lucrurilorŭ.

Cine a visitatŭ satele și orașele din România liberă și apoi cele din Ardélŭ și Bănatŭ, de sigurŭ, că judecându-le numai după aparență șĭ-ar puté forma o greșită ideie despre civilisația diferită a locuitorilorŭ lor și despre bunul traiu luatŭ în generalŭ. Acolo rarŭ se găsescŭ sate marĭ cu case și grădinĭ spațióse; aicĭ, mai alesŭ satele săsescĭ, se potŭ asemĕna cu orașele regulate și curate, după carĭ urméză cele românescĭ ș'apoi cele ungurescĭ pe trépta cea mai de josŭ, cu câte 3 — 4 biserici micĭ și sĕrăcăcióse: una calvină cu preotulŭ și școla ei, alta catolică cu popa și școla ei, alta unitară cu popa și școla ei, și éră-șĭ alta, p'alocurea, sâmbotină cu popa și școla ei. De sigurŭ, că nicĭ nu póte fi altmintrelea, toțĭ preoții și învĕțătorii suntŭ săracĭ lipițĭ și poporulŭ, presată de grele contribuții și divisatŭ la atâția smulgĕtorĭ, este și mai săracŭ. Sĕ nu se mire déră nimenea, că pentru ce Ungurii d'aicĭ suntŭ mai săracĭ ca Sașii și chiar ca Românii, căcĭ e sciutŭ, că la buna-starea unui poporŭ contribuesce fórte puternicŭ și religia. Sașii stau mai bine pentru-că ei suntŭ pretutindenea numai d'o singură religiă, *protestantă evangelică luterană*, cu bisericĭ marĭ și frumóse și cu școle pe câtŭ se póte mai corĕspundĕtóre, avêndŭ corurĭ vocale și chiar musice instrumentale, pe când la Românii noștri mai în tóte comunele se vĕdŭ câte două bisericĭ: una ortodoxă orientală și alta unită cu catolicii, fiă-care cu preotulŭ și școla ei. Nu arare-orĭ între poporulŭ desbinatŭ la atâtea riturĭ se véde o cértă și neînțelegere păgubitóre națiunii întregĭ. Décă căpeteniile diferitelorŭ némurĭ d'aicĭ ar căuta prin tóte mijlócele posibile a uni poporulŭ într'o credință și unŭ cugetŭ, avêndŭ fiă-care némŭ o singură religiune, atuncĭ de sigurŭ starea populațiunii de pe aicĭ ar fi mai îmbucurătóre.

Prin unele comune mai marĭ se vĕdŭ și școle de statŭ ungurescĭ, cu câte doi séu mai mulțĭ învĕțătorĭ, carĭ au misiu-

---

fantasia sa, i-a cântatŭ norocului— darulŭ, talentulŭ—și nefericirea sa, carea e amică bună cu toțĭ artiștii timpurilorŭ, cu tóte spiritele estraordinare. Écă:

„Ich habe durch fahren das weite Land
Durchfahren dahin, daher,
Und was‚ allerwegen vom Glück ich fand,
Davon ist das Ränzel nicht schwer,
Die Blumen am Wege am Himmel die Sterne,
Die einen verwelkt die andern so ferne,
Mein Herz in der Welt alein
Wer denckt noch dein?“

Lăutarulŭ din Hameln este mai multŭ o persónă legendară și legendarŭ este cântecculŭ despre acela său faptele aceluiasŭ așa după cum vomŭ vedé, esaminândŭ acea poveste după cum adecă o aflămŭ zugrăvită în „Rattenfänger alŭ lui I. Wolff“.

*

Vomŭ lua lucrulŭ dela începutŭ!

Dice, că odată în orașulŭ Hameln a domnitŭ o mare fómete din causa mulțimei de șórecĭ, carĭ pustiau tare sĕmĕnăturile și în case le rodeau tóte vestmintele; bieții ómenĭ nu putaeu, din causa lorŭ de locŭ sĕ dórmă nóptea. Pisicile, curselе, otrava nu ajutau nimica; și dice că asta sĕ fi fostŭ de multŭ. Istoria vorbesce de o asemenea fómete din ținutulŭ Veserului, unde e cetatea Hameln, și o pune la anulŭ 1259.

Și dice, că mai marii cetății s'au adunatŭ la sfatŭ, că ce sĕ scie face cu șórecii? Unulŭ tanda altulŭ manda, unulŭ așa, altulŭ așa, unulŭ într'unŭ felŭ, altulŭ într'altulŭ felŭ, ca omulŭ când nu află lécŭ la nĕcazŭ. Unulŭ mai bĕtrânŭ dela ușă, într'unŭ târdiu, căscândŭ gura le dice:

„Eu am aflatŭ leaculŭ celŭ mai nimeritŭ! Sĕ lăsămŭ șórecii sĕ ne mai nĕcăjéscă până vomŭ sci cum sĕ ne scăpămŭ de ei!“

Bravo! rĕsună sala, și se ducŭ cu toții de unde au venitŭ, er șórecii rĕmânŭ în tréba lorŭ.

La sĕptĕmâna sfatulŭ éră se adună. Toțĭ ascultă cu încordare deschiderea adunărei de cătră primară. Și étă, nu gată bine acelŭ cuvêntŭ de deschidere, și ușa sfatului se deschide ca prin minune!... Apare în sală unŭ „*Musicantŭ*“, care promite, că pentru unŭ prețŭ bunŭ îi va mântui de șórecii blăstĕmațĭ.

Și acelŭ oferinte musicantŭ s'a numitŭ „*Hunold Singulf*“, care pentru acéstă binefacere cerea 100 mărcĭ de argintŭ și obținerea unui rangŭ, cu condițiunea însă, că nimenea sĕ nu-lŭ conturbe, orĭ urmăréscă, sĕ nu dicemŭ *spioneze* în noptile când se va apuca de lucru, — în timpulŭ cândŭ va se extermine céta rodĕtóre. Cu unŭ cuvêntŭ, sufletŭ de omŭ sĕ nu fiă pe afară, ci fiă-care în casa sa!

Li-a spusŭ și aceea lăutarulŭ misteriosŭ, că cu tótă bucuria lorŭ, și pe lângă tótă bunăvoința sa, elŭ nu se póte apuca de lucru, până când *va fi lună plină*. Până atuncĭ trebue sĕ aștepte, de unde nu — tréba lorŭ! Și se dice, că tuturorŭ le plăcŭ acésta — nicĭ unŭ cuvêntŭ și nicĭ vorbă, sĕ nu-i primésc‚ locuitorii dela Hameln tóte condițiunile și pretensiunile sale!...

Și dice, că până luna a fostŭ plină și frumósă ca o dină, până atuncĭ lăutarulŭ șĭ-a petrecutŭ timpulŭ pe icĭ pe colea și ca toțĭ lăutarii a trasŭ la cârciumă — la Hotelulŭ orașului.

Ne-amŭ îndatinatŭ a numi pe acéstă persónă misteriósă: „*lăutarŭ*“, (deși mai bine l'amŭ fi putută numi: *Fluerașŭ*, căcĭ cu fluerulŭ sĕu făcea minunĭ; așa în acea cârciumă multă lume a mai adunatŭ elŭ în jurulŭ sĕu dicêndŭ în fluerŭ:

Junggeselen, vollends Mädchen
Die sich von der Eltern Seite
Für den Abenb losgebettelt
Drängten sich herum zum Sänger
. . . .
Und die Bank des frohen Wirther
Scharten sich in Kreis die Hörer.

Adecă ce alta i-a trebuitŭ musicantului, de câtŭ sĕ se ducă la ospĕtăriă, sĕ încépă a cânta și poporulŭ sĕ se adune de-a minunea și sĕ-lŭ admire, sĕ-i dea de bĕutŭ și banĭ și elŭ sĕ nu sciă décă plouă orĭ ninge afară?!

„Heller bier manch schäumend Krüglein
Wandente heraut von Keller.“

Și acestŭ musicantŭ cânta lumea și patimile ei, îșĭ cânta dorulŭ și sórtea sa!... Sĕrmanulŭ cântărețŭ, sĕrmanulŭ de elŭ, — parcă-i șoptia cineva la urechiă sĕ fugă din Hameln, că amarŭ îi va fi lui odată acestŭ locŭ; și deși presimția acésta, totușĭ ca prin farmecŭ elŭ nu se putea depărta de aci; era ceva neexplicabilŭ, ce-lŭ ținealocului — ceva magicŭ, neînțelesŭ!

(Va urma.)

nea de-a face Ungurî și din petri, propagândŭ printre diferitele némurî conlocuitóre așa ḑisa „cultură maghiară“ și prin acésta a uni pe toțî cetățenii într'o credință și unŭ cugetŭ curatŭ naționalŭ unguresců, séu cu alte cuvinte a-i maghiarisa pe toțî. Locuitorii neungurî de sine se 'nțelege, că găsescŭ în acésta pericolulŭ lorŭ naționalŭ pentru viitorŭ și de aceea cu dreptŭ cuvêntŭ luptă, mai alesŭ Românii, din tóte puterile pentru a-șî susține școlele lorŭ confesionale și prin acésta a'șî conserva naționalitatea.

Prin urmare pentru Românii de aicî Religia și școla românéscă este stânca lorŭ de scăpare, este limanulŭ mântuirii de naufragiu naționalŭ. Cu credință tare, cu activitate continuă și cu speranță neclintită, ei fără 'ndoélă vorŭ și puté ajunge la ținta dorită.

Ca resumatŭ putemŭ spune, că atâtŭ satele d'aicî, ca și cele dela noi, din România, unde nu suntŭ proprietarî nemeșî și arendașî avidî și fără sufletŭ, suntŭ mai frumóse la înfâțișare, ca acele, unde locuitorii suntŭ esploatațî fără milă. Lipsa de banî și prin urmare traiulŭ prostŭ a întratŭ chiar și prin casele cele marî și frumóse. Contribuțiele grele au făcutŭ, că multe case de prin sate suntŭ pustii de locuitorî.

La tóte obiectele de consumațiă s'au pusŭ taxe peste taxe. Unŭ litru de vinŭ este taxatŭ, după cum mi s'a spusŭ, dela 11 până la 33 cr. după vechime. Sătenii, pe cei ce am întrebatŭ, mi s'au plânsŭ, că de va merge totŭ așa, nu vorŭ mai puté-o duce multŭ, ci vorŭ fi silițî sĕ ia lumea 'n capŭ și vorŭ rĕmâné sĕ moștenéscă numai dróia de funcționarî, carî suntŭ recrutațî numai dintre Ungurî și carî suntŭ îmbuibațî cu lefurî marî.

Dela Mediașŭ până la Bazna spre médă-nópte, trebuie sĕ trécă cine-va pe unŭ drumŭ rĕu, printre vii și délurî marî, aprópe douĕ óre. Aci, vĕḑêndŭ viţele pârlite peste tótă întinderea, am statŭ și am constatatŭ, că suntŭ pline de filoxeră, așa că în câțî-va anî, vinulŭ celŭ bunŭ de Mediașŭ nu se va mai puté găsi și locuitorii, carî ișî aveau esistența în viile acestorŭ délurî, vorŭ deveni muritorî de fóme. Toțî suntŭ tare îngrigiațî.

Bazna, satŭ și băi, cu ape sărate sulfuróse, iodate și feruginóse, fórte bune pentru reumatismŭ, scrofule, anemiă și alte bóle, se află într'o vale peste délulŭ Mediașului, în dreptulŭ Proștei marî. Localitatea, afară de câte-va délurî cu pădurî și ierburî verḑî, n'are nimica de însemnatŭ și atrăgĕtorŭ. Băile și aleele suntŭ binișorŭ îngrijite și luminóse. Mâncarea bine preparată și nu tocmai scumpă. Vinulŭ, fiindŭ dela antreprenorii jidovî, se înțelege, că e prostŭ. Visitatorî, puținî dela Mediașŭ. Din România n'am vĕḑutŭ decâtŭ trei familii. Dela Sibiiu e d-lŭ Profesorŭ I. Popescu cu familia. O deosebită luare aminte mi-a atrasŭ gazulŭ ieșitŭ din pămêntŭ pe nisce țevî, carî arde ḑiua și nóptea, luminândŭ localitatea.

X.

Calea ferată Sibiiu—Avrigŭ—Făgărașŭ.

In ministerulŭ ung. de comerțŭ s'au ținutŭ sub președința secretarului de statŭ pertractările de a se concede construirea căii ferate Sibiiu—Avrigŭ—Făgărașŭ, care conformŭ documentelorŭ de concesiune se va fini într'unŭ anŭ și jumĕtate. Se vorŭ forma douĕ societățî pe acțiî, una în comitatulŭ Sibiiului, ér cealaltă în comitatulŭ Făgărașului. Cea dintêiu va avé de făcutŭ linia Sibiiu—Avrigŭ, ér cea de a doua liniă Avrigŭ—Făgărașŭ. Fiă-care societate va avé deosebitŭ câte unŭ documentŭ de concesiune. Capitalulŭ pentru construirea liniei Sibiiu—Avrigŭ este fixatŭ la 1,300.000, dintre carî 455,000 fl. se vorŭ procura prin acțiî originale și 845,000 fl. prin acțiî de prioritate, ér aceste din urmă vorŭ fi emise cu unŭ cursŭ minimalŭ de 72 fl. Construcția de josŭ a distanței Sibiiu—Tălmaciu—Podulŭ Oltului, va fi ca a unei linii primare. La dorința guvernului s'a mai intercalatŭ în documentulŭ de concesiune și aceea, că statulŭ sĕ pótă rĕscumpĕra linia Sibiiu—Podulŭ Oltului în orî și ce timpŭ cu suma de 987,000 fl. în acelŭ casŭ când se va face joncțiunea căilorŭ ferate pe la Turnu-Roșu. Décă statulŭ din diferite cause nu va puté sĕ construiéscă singurŭ joncțiunea pe la Turnu-Roșu, atuncî societatea din Sibiiu va construi linia până la Turnu-Roșu, în casulŭ acesta e însĕ obligată, ca construcția de susŭ a liniei Sibiiu-Tălmaciŭ—Podulŭ Oltului sĕ fiă făcutŭ după cerințele unei căi ferate primare. In pertractările de concesiune delegatulŭ guvernului a accentuatŭ de repețite-orî, că situațiunea e predominată prin chestia joncțiunei dela Turnu-Roșu. Capitalulŭ pentru construcțiunea liniei Avrigŭ—Făgărașŭ e stabilitŭ la suma de 1,630,000 fl. Societățile acestea vorŭ avé sĕ facă, décă e posibilŭ, emisiunea acțiilorŭ de prioritate la una și aceeașî bancă și construirea liniei întregî sĕ o predé aceluiașî antreprenorŭ. Calea ferată de statŭ ia asupră-șî serviciulŭ de mișcare. Pentru transportulŭ persónelorŭ se va introduce tarifulŭ pe zone. Pentru îngrijirea afacerilorŭ comune ambele societățî vorŭ designa unŭ comitetŭ comunŭ, cu care va comunica direcțiunea căilorŭ ferate de statŭ ung. asupra tarifelorŭ și altorŭ cestiunî. Concesionarii făcêndŭ visită miniștrilorŭ, aceștia s'au esprimatŭ favorabilŭ asupra joncțiunei căilorŭ ferate pe la Turnu-Roșu.

„Iubirea de adevĕrŭ a evlavioșilorŭ.“

Sub acestŭ titlu fóia clericală „Vaterland“ din Viena a publicatŭ deunăḑî unŭ raportŭ din Serajevo despre sĕrbătórea (trupului) Domnului (Joia verde) în Mostarŭ. In acestŭ raportŭ se ḑicea, că:

Greco-orientalii și Sêrbii (sic!) au vrutŭ sĕ împedece procesiunea catolicilorŭ. Tocmai înainte de începerea procesiunei, au distrusŭ altarele ridicate în orașŭ și au profanatŭ icónele aternate. Au provocatŭ chiar bătăi sângeróse, deórece catolicii au vrutŭ sĕ împedece acésta, dér au trebuitŭ sĕ cedeze puterei covêrșitóre a Sêrbilorŭ. Tumultulŭ celŭ mai mare însĕ a fostŭ în biserică, în care se furișaserĕ și Sêrbî. Aceștia au începutŭ sĕ-șî bată jocŭ de serviciulŭ religiosŭ, strigândŭ unii în gura mare după vinŭ și bere, alții imitau ceremoniile preoțilorŭ în modŭ desfiguratŭ, ba chiar i-au amenințatŭ pe aceștia, așa c'au trebuitŭ sĕ se refugieze în sacristiă. Bărbații începură a se părui, femeile și copii alergară către ușe, alții aruncațî la pămêntŭ strigau. Catolicii n'au mai cutezatŭ a continua sĕrbătórea nicî în biserică, nicî pe strade în procesiune. Caracteristicŭ e, că cele 5 companii de infanteria, carî eșiserĕ sĕ dea onorurile militare la procesiune, n'au împedecatŭ turburările, ci s'au întorsŭ în casarmă.

„Bosnische Post“ declară întregŭ acestŭ raportŭ dela începutŭ până la sfêrșitŭ de născocitŭ, pentru-că lucrurile s'au petrecutŭ astfelŭ:

Episcopulŭ Bukonjic din Mostar, fără a se pune în înțelegere cu autoritatea, ordonă ca în anulŭ acesta procesiunea, contra obiceiului de până acum, sĕ cutriere părțile orașului locuite esclusivŭ de Mohamedanî. In interesulŭ susținerii păcii religióse, autoritatea competentă dispusese încă cu anî înainte, ca esercițiile religióse ale singuraticelorŭ confesiunî au sĕ se restrîngă pe părțile orașului locuite de credincioșii lorŭ. Acéstă disposițiune era necesară în fața simțibilității locuitorilorŭ în lucrurî confesionale și „Vaterland“ trebue sĕ recunóscă acésta, décă nu vré sĕ nege îndreptățirea la esistență a majorității poporațiunii. Până acum episcopulŭ a respectatŭ acéstă disposițiune, de ce acum n'a vrutŭ sĕ scie de ea? Autoritatea competentă basată pe ea, n'a pututŭ permite procesiunea prin cartierulŭ Turcilorŭ. In urma acésta Episcopulŭ a sistatŭ procesiunea cu totulŭ, deși înaintea bisericii se adunaserĕ autoritățile civile și militare, eșiserĕ trupe sĕ facă onorurile militare, și multŭ poporŭ se grămădise.

Programa scólelorŭ române din Blașiu.

A eșitŭ de sub tiparŭ: „Programa gimnasiului superiorŭ, preparandiei, normei și scólei populare de fetițe din Blașiu pe anulŭ scol. 1889—90, compuse de *Alesandru Micu*, directorŭ gimnasialŭ.“ Cuprinsulŭ: Din vocalismulŭ limbei române (vocalele *o*, *u* și obscurele), de A. Viciu, profesorŭ. In partea a doua a programei urméză datele scolare, din care reproducemŭ următórele:

La gimnasiu au funcționatŭ următorii profesorî: canoniculŭ Alesandru Micu (tot-odată și directorŭ); canoniculŭ Iosifŭ Hossu; Ioanŭ Germanŭ, Nicolau Popescu, Ciriacŭ B. Groze, Silvestru Nestorŭ, Alesandru Uilăcanŭ, Alesiu Viciu, Aronŭ Deacŭ, Dr. Sebastianŭ Radu, Octavianŭ Bonfiniu, Dr. Victorŭ Smighelschi, Dr. Isidorŭ Marcu, Emiliu Viciu. Pentru studiile extra-ordinare: Aronŭ Papiu (cantŭ), Silvestru Nestorŭ (caligrafiă), Alesiu Viciu (limba francesă), Iacobŭ Mureșianu (musica vocală și instrumentală), Georgiu Ioanŭ Schmidt (gimnastică și desemnŭ), Samoilŭ Szabo (religiunea la scolarii de conf. gr. or.)

In întregŭ gimnasiulŭ s'au propusŭ 240 óre pe sĕptĕmână, anume: din limba română 20, maghiară 27, latină 43, matematică 23, din celelalte studii mai puține óre.

Școlarî esaminațî au fostŭ în gimnasiu la finea anului 344; dintre aceștia suntŭ: 310 gr. cat., 27 gr. or., 3 rom. cat., 4 israelițî. Au eșitŭ cu calculŭ de eminență în întregŭ gimnasiulŭ 12, cu secundă 53. Fii de agricultorî: 135, de industriașî 9, de funcționarî 133, de servitorî 3. — Stipendiațî au fostŭ 38 școlarî, ale cărora stipendii representă în totalŭ suma de 2222 fl. Din subsidiulŭ de 100 fl., datŭ de d-nulŭ Ioanŭ Danielŭ alias Danuțiu, mare proprietarŭ în Poșonŭ, au fostŭ împărtășițî cu câte 25 fl. 4 școlarî. Toțî ceilalțî școlarî, carî n'au avutŭ secundă și carî n'au fostŭ în seminariulŭ tinerimei, s'au împărtășitŭ din beneficiulŭ de pâne.

La esamenulŭ de maturitate au fostŭ admișî 24 studențî, dintre aceștia 3 au fostŭ relegațî la esamenele scripturistice, ér dintre ceialalțî s'au judecatŭ: maturî cu prestațiune „eminente“ 1, cu prestațiune „bună“ 8, cu prestațiune „suficiente“ 6, nematurî 6. Dintre aceștî 6 din urmă, 3 s'au relegatŭ la esamenŭ corectoriu după 3 lunî, ér 3 s'au reiepțatŭ pe unŭ anŭ.

Ca mijlóce de învĕțămêtŭ, gimnasiulŭ are: unŭ cabinetŭ de fisică, care s'a înmulțitŭ în decursulŭ acestui anŭ cu mai multe operate și instrumente fisicalî procurate din banii dăruițî de Escelența Sa Părintele Metropolitŭ din Blașiu. Biblioteca gimnasiului asemenea s'a înmulțitŭ cu: 70 opurî cumpĕrate (dintre carî mai bine de jumĕtate suntŭ unguresci, ér românescî numai 6!) 36 donate, și cu biblioteca testată de rĕposatulŭ canonicŭ I. Antoneli, care bibliotecă consta din 462 opurî.

Cabinetulŭ de naturale asemenea s'a înmulțitŭ, ér grădina botanică gimnasială s'a îmbogățitŭ și înfrumsețatŭ multŭ, aducêndŭ însemnate folóse pentru tinerime, care are ocasiune aci a-șî însușî cunoscințe practice în grădinăritŭ, mătăsăritŭ etc. Asemenea s'a pusŭ în acestŭ anŭ și basa unui museu filologicŭ.

La preparandiă au funcționatŭ următorii profesorî: Georgiu Munteanŭ (tot-odată și directorŭ alŭ preparandiei, scólei normale și celei de fetițe), Petru Solomonŭ, Ioanŭ F. Negruțiŭ, Iacobŭ Mureșianu, Nicolau Ionașŭ și G. I. Schmidt.

In cele 3 cursurî ale preparandiei s'au propusŭ 87 óre pe sĕptĕmână, dintre carî pentru limba română 7, pentru cea maghiară 11 óre. Cu totulŭ s'au aflatŭ în preparandiă la finea anului 65 elevî, dintre carî au fostŭ beneficiațî cu pâne 48. Elevii preparandiaî au la disposițiune o bibliotecă din 16 opurî, dintre corî 12 (în 23 tomurî) donate de canoniculŭ de piă memoriă I. F. Negruțiŭ.

La scóla normală funcționéză ca profesorî: Ioanŭ Stoica, Nicolau Popŭ și Petru Ungurŭ. Scolarî la finea anului: 173, dintre aceștia au fostŭ beneficațî cu pâne 50.

La scóla de fetițe. Profesóre: Leontina Negruțiŭ n. Cristianŭ și Rosalia Munteanŭ n. Bugner. Eleve la finea anului: 53.

După datele arătate aci, numĕrulŭ elevilorŭ dela tóte institutele de învĕțămêntŭ din Blașiu (afară de teologiă) a fostŭ la finea anului de *635*.

DIVERSE.

Pescî curioșî. In 3 Februarie anulŭ 1886 frații Dannhauser, pescarî în Berlinŭ, pescuiră în rîulŭ Spree lângă puntea principelui electoralŭ, unŭ crapŭ mare, care cântăria 36 punțî, era lungŭ de unŭ metru și avea o grosime de 78 centimetri. In partea de josŭ a gurei s'a găsitŭ unŭ inelŭ, pe care se aflau câteva gravurî, din care s'a constatatŭ, cu tótă rugina ce le acoperia, că acestŭ crapŭ a fostŭ băgatŭ în apă la anulŭ 1618 lângă Haselhorst. Așa-déră pescele avea etatea de 268 anî. In 3 Decemvre 1886, a fostŭ prinsŭ, totŭ de aceștî pescarî, în Berlinŭ o știucă mare lungă de 1 metru 28 centimetri și grea de 50 punțî. Etatea ei a fostŭ calculată de specialiștî la 100 de anî. Deórece aceștî pescî stau mulțî anî la unŭ locŭ, și se mișcă numai când umblă după pradă, s'a formatŭ pe spinarea și capulŭ acestui veteranŭ pesce o dungă lată și întunecată de mușchî, din care causă acestŭ pesce fŭ numitŭ „capŭ cu mușchî.“

Prima esecuțiune cu electricitate. După o telegramă a ḑiarului „W. Jll. Extrablatt“, prima esecuțiune cu electricitate (a ucigașului Kemmler din New-Jork) ar fi cea din urmă. După primele sguduirî electrice, declarară medicii, că delicuentulŭ e mortŭ, însĕ în curêndŭ se constată, că acesta încă rĕsuflă. Ii eșiră spume la gură și priveliștea ce o înfâțișa corpulŭ în convulsiune era îngrozitóre. Mulțî din cei de față leșinară. De trei orî trebui sĕ se aplice aparatulŭ, până când în fine muri. Contra acestora afirmară medicii, că deliquentulŭ deja după primele loviturî ișî perduse conscința de sine. In adevĕrŭ, fața lui nu presintă nicî o desfigurare. Intréga presă cere sistarea acestorŭ esperimente.

Rectificare. In Nr. de erî alŭ fóiei nóstre, pag. 2, col. 3, șirulŭ alŭ 15-leaî de susŭ, în locŭ de: „Ungaria“ este or *unŭ* sinonimŭ cu „Maghiaria“, sĕ se cetéscă: „Ungaria“ este orî *nu* sinonimŭ cu „Maghiaria“.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 11 Augustŭ st. n. 1890.

Bancnote românescî	Cump.	9.17	Vând.	9.19
Argintŭ românescŭ -	„	9.12	„	9.16
Napoleon-d'orî - - -	„	9.18	„	9.20
Lire turcescî - - -	„	10.40	„	10.45
Imperialî - - - -	„	9.38	„	9.43
Galbinî .	„	5.35	„	5.40
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescî - - -	„	135. -	„	136.—
Mărcî germane - -	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6- 8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Augustŭ st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.95
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	99.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - - - -	115.70
dto argintŭ - - - - - - -	97.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	111.75
Bonurî rurale ungare - - - - -	89.40
Bonurî croato-slavone - - - - - -	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - - -	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	127.75
Renta de hârtiă austriacă - - - - -	88.30
Renta de argintŭ austriacă - - - - -	89.60
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	108.90
Losurî din 1860 - - - - - - - - -	139.75
Acțiunile băncei austro-ungare - -	980.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	358.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	307.60
Galbenî împĕrătescî - - - - - - - -	5.46
Napoleon-d'orî - - - - - - - - - -	9.20
Mărcî 100 împ. germane - - - - -	56.60
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	115.90

Editorŭ și redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu,

CONVOCARE.

401,3-2

Onoraţii membrii ai **„Reuniunii a II-a de înmormêntare"** în **Deva** suntŭ rugaţĭ a lua parte la a

IV. adunare generală ordinară,

ce se va ţinė la *5 (17) Augustŭ*, după amėdĭ la 4 óre, în sala primăriei.

La ordinea dilei e:

1) Deschiderea şi presidiarea adunării generalĭ prin directorŭ; cetirea procesului verbalŭ luatŭ în adunarea generală premergĕtóre;
2) cetirea raportului generalŭ alŭ 4-lea, despre activitatea şi starea reuniunii de pe 1889;
3) cetirea raţiociniului de pe anulŭ 1889, revisuirea lui prin o comisiune de 3, eventualŭ darea absolutoriului;
4) alegerea: *a)* directorului, *b)* secretarului, *c)* cassarului, *d)* şi a 12 membri ordinarĭ, 6 supleuţĭ în comitetulŭ administrativŭ pentru periodulŭ de 3 anĭ 1890—1892;
5) propunerĭ, rugărĭ sėu apelate în contra hotărîrilorŭ luate de comitetŭ, înaintate directorului—cu vorba sėu în scrisŭ—premergĕtorŭ adunării generalĭ cu celŭ puţinŭ 24 de óre;
6) închiderea adunării generalĭ prin nolŭ directorŭ.

Din şedinţa comitetului administrativŭ, ţinută la 3 Augustŭ 1890.

Secretarulŭ: **Augustŭ A. Nicoară** m. p. Directorulŭ: **Alexă Olariu** m. p.

No. 9049—1890. 402,3—1

PUBLICAŢIUNE

Pe temeiulŭ planului şi preliminarului aprobatŭ de Înaltulŭ ministeriu reg. ung. de interne prin ordinaţiunea din 10 Iulie a. c. Nru $\frac{30,432}{IV-a}$ se predă pe cale scripturistică de oferte mai puţinŭ oferentului clădirea unui pavilionŭ isolatorŭ pentru bóle de infecţiune în spitalulŭ civilŭ braşoveanŭ.

Preliminarulŭ conţine suma de 10,183 fl. 49 cr., pertractarea de oferte se va ţinė *Joi în 28 Augustŭ a. c.* înainte de prândŭ la 11 óre în oficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ.

Amatorii au de a'şĭ aşterne la amintitulŭ oficiolatŭ pănă la diua şi óra amintită ofertele provĕdute cu vadiu de 5% din preliminarŭ. Vadiulŭ acesta are sĕ fiă sėu în parale gata sėu în hârtii de preţŭ.

Planulŭ, preliminarulŭ de spese, precum şi condiţiunile de oferte şi clăditŭ se află în decursulŭ órelorŭ oficióse la oficiolatulŭ economicŭ spre esaminare din partea fiecărui.

Braşovŭ, 2 Augustŭ 1890.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Nr. 1710—1890. 398,2—2

PUBLICAŢIUNE.

Furnisarea următórelorŭ obiecte mai josŭ numite pentru spitalulŭ civilŭ publicŭ de aicĭ se va face pe calea ofertelorŭ:

80 bucăţĭ de ciarciafurĭ de calitate fină,
58 „ „ „ „ „ prostă,
33 cămăşĭ bărbătesci,
13 bucăţĭ de halaturĭ femeescĭ,
25 bucăţĭ △ pănurĭ de bandagiu,
100 părechĭ de pantofĭ (tîrîşĭ),
10 bucăţĭ substraturĭ de gumi,
2 bucăţĭ de fórfecĭ de tăiatŭ pĕrulŭ,
25 óle de sticlă pentru nópte,
25 bucăţĭ păhare de bĕutŭ,
5 bucăţĭ sticle pentru urinŭ,
10 strachinĭ de porţelanŭ pentru porţii de mâncare.

Ofertele sigilate şi provĕdute cu timbru de 50 cr. se vorŭ trimite administraţiunei spitalului pănă în *7 (19) Augustŭ a. c.*, totdeodată trebue sĕ conţină şi declaraţiunea, că oferentului îi suntŭ cunoscute condiţiunile ofertei şi că elŭ se conformėză acestora.

Condiţiunile de ofertă, precum şi mostrele obiectelorŭ de furnisatŭ se potŭ vedė dilnicŭ în decursulŭ órelorŭ de oficiu pănă la 7 (19) Augustŭ a. c.

Direcţiunea spitalului.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11 07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriş			6.59	6.11
Ghirbŏu			7.11	6.28
Nădĕşel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Cluşiu	6.02	10.35	7.39	7 04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vinţulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuşŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaşŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighişóra	11.06		1.50	5.39
Haşfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apaţa	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Braşovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timişŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucuresci	9.30		11 36	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne
Bucuresci	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timişŭ	1.37		4.50	9.41
Braşovŭ	2.13		5.50	10.17
	2.4[illegible]	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apaţa	3.32	5.20		11.30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12		1.35
Sighişóra	5.45	8.47		1.59
Elisabetopole	6.12	9.29		2.32
Mediaşŭ	6.33	10.10		2.59
Copşa mică	6.46	10.32		3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blaşiu	7 22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiuşŭ	7 51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8 45	2.46	2.39	6.08
Ghirişŭ	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Cluşiu	10.36	6.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădăşelŭ		6.26	5.48	8.50
Ghîrbău		6.42		9.05
Aghireşŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2.08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	8 31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5 11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7 15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7 20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
	Trenŭ omnibus 2.20	4.10	5.50
Glogovaţŭ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	6.23
Paulişŭ	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6 52
Conop		5.38	7.17
Bĕrzava		5.53	7.33
Soborşinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasad.		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăştia		9.12	11.14
Şibotŭ		9.34	11.39
Vinţulu de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiuşŭ		10.44	12.58

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu acceleratu.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiuşŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţulŭ de josŭ		1.56	5.44
Şibotŭ		2.23	6.05
Orăştia		2 49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8 48
Soborşinŭ		5.56	9.17
Bĕrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulişu	Trenŭ omnibus 6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Aradu	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copşa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. de p.	Tr. omn
Copşa-mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneşu	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copşa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneşŭ	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoşŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	7.24	5 54	10.20
Miraşteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoşŭ	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.16
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.43
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn
Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timişóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.25	3.55

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirişŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirişŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	5.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighişóra	10.52	5.28

Simeria (Piski)-Unied.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

	T. omn.
Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6 48
Bistriţa	9 59

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

	T. omn.
Bistriţa	1.16
Ţagŭ-Budatelecŭ	4.50
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnėză órele de nópte.